

"Glas Naroda"

(VOICE OF THE PEOPLE)

Owned and Published by Slovenske Publishing Company, (A Corporation)
Frank Saker, President; Ignac Hude, Treasurer; Joseph Lupsha, Sec.
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

52nd Y E A R ::

"Glas Naroda" is issued every day except Saturday, Sundays
and Holidays.

Subscription Yearly \$7. Advertisement on Agreement.

ZA ČELO LETO VELJA LIST ZA ZDROUŽENE DRŽAVE IN KANADO:
\$7. — ZA POL LETA — \$3.50; ZA ČETRT LETA — \$2. —

ZA JUGOSLAVIJO — \$8. — LETNO: \$4. — ZA POL LETA

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenčni soboto, nedelj in praznikov.

"GLAS NARODA," 216 WEST 18th STREET, NEW YORK 11, N. Y.

Telephone: CHelsea 3-1242

Ob zatonu angleškega imperija

Neprilike, katere se pojavljajo v vedno večji meri prebivalstvu malega otoka imenom Anglija, postajajo vedno bolj resne, tako, da se je po svetu razneslo domnevanje, da je angleški ministerski predsednik Attlee najbrž razbil kako stensko ogledalo, predno je odpotoval k našemu predsedniku Trumanu na obisk v Washington.

Angleški svetovni imperij se namreč dokaj vidno in hitro krha v vseh delih sveta, kjer si je Anglija tekom stoletij siloma prilistila razne velike dežele, katerih prebivalstvo sedaj v vedno večji meri zahteva neodvisnost in svobodo.

Po vseh arabskih deželah in državah nastale so za Anglijo velike neprilike, in tudi Židje, ki žive zajedno z Arabci v Palestini, niso več zadovoljni z angleškim pokroviteljstvom. In pred tednom dni je Pandu Nehru, ki je poleg Mahatma Gandija najvplivnejši politični vodja prebivalstva Istočne Indije, v svojem govoru v mestu Bombay izjavil, da je dolžnost prebivalstva vse Istočne Indije, pričeti z revolto.

Vrhnu tega prihaja sedaj tudi poročilo iz Egipta, da je tamnoški ministriški predsednik, Nokraši Paša, izdal izjavo, z katero zahteva popolno neodvisnost Egipta in takojšnje odpozvanje angleškega vojaštva iz dežele.

Zahteva vodje prebivalstva Istočne Indije za popolno neodvisnost, je za sedaj morda le še nekak akademičen poslov Angliji, naj se umakne iz dežele, toda javna tajnost je, da bode Istočna Indija prej ali sleg postala neodvisna, kajti dežela, ki ima dvakrat večje število prebivalstva, kakor Evropa, bude končno znala izgnati angleške vsljivce. Poleg tega se bodo kmalu vršile provincialne volitve po vseh deželah Istočne Indije in tem povodom se bode prebivalstvo brez dvojnega izrazila na ta način, da bode glasovalo v prid zahtevi za neodvisnost.

Zahteve vodje Pandit Nehru svetovna javnost nikakor ne zamore prezreti. Nehru ima namreč po vsej Indiji velikanski vpliv, in od minolega junija nadalje, ko so ga Angleži izpustili iz ječe, neprestano potuje po deželi in povsodi svetuje domačim vodjem, naj zahtevajo za svoje narode svobodo in neodvisnost. Za obliko dominiscevlje, kakoršno imajo v Kanadi, se Indija več ne zmeni, dasiravno jim je Anglija že leta 1942 tovrstno vladu ponudila.

Nehru tudi podpira sedanjo revolto prebivalstva Indonezije proti Nizozemski. Nedavno je namreč nameraval obiskati Javo, toda sedanja vlada Istočne Indije mu to ni privolila.

Zahteve Egipčanov so dokaj stvarne in tudi resne, kajti egipčanski kralj, Farouk, je te zahteve naznani Angliji povodom slavnostne otvoritve egipčanskega državnega zabora v prisotnosti diplomatičnih zastopnikov vsega sveta. — Kakor znano, je Egipt glavna baza vseh angleških obramb ob Sredozemskem morju, in tam je tudi Sudski prekop, ki znači najbljžjo pot iz Anglije v Indijo in dežele takozvanega bližnjega iztoka.

Egipt je le navidezno neodvisna država, toda inače odvisna od Anglije na podlagi raznih dolgotrajnih pogodb, glejam katerih ima Egipt tudi pravico vzdrževati svoje lastno vojaštvo. Južno od Egipta je Sudan, katera velikanska dežela je za sedaj še pod skupnim egipčansko-angleškim pokroviteljstvom, toda Sudan in Egipt zahtevata sedaj popolno neodvisnost. Vrhnu vsega tega se sedaj tudi javlja, da želi Avstralija postati neodvisna od Anglije. Ostala bode toraj le še Anglija, ki je jedva tolika, kakor naša — Minnesota . . .

POZOR pošiljaljki denarja v domevinu

Prošnjo (Belo listino štev. 32, 32A, ali 33) je treba pri vaski pošiljki natančno izpolniti in odgovoriti na vsa vprašanja. N. p. Name of Payee, pomenime in priimek prejemnika; Signatur of Remitter pa lastnoročni podpis pošiljaljka itd. — Istotako je treba natančno izpolniti slovensko tozvraščalno polo, katera nam služi kot v evidenco. Rojaki in rojkinje vpoštevajte to. — Potniški oddelek, Slovenske Publ. Co., 216 West 18th St., New York 11, N. Y.

POBITI PRI DELU

Library, Pa. — Nedavno je bil Frank Likovič hudo poškodovan pri delu v premogovniku. Nanj je padla tračnica in mu zlomila obe nogi. Zdravi se v bolnišnici Mery v Pittsburghu. Istotam ne učita John

ZAKAJ JE DANES POTREBNA PREVID.

NOST PRI NAKUPU IN GRAJENJU LASTNIH DOMOV

(F. L. I. S. — Common Council)

Veterani — in drugi — ki si nameravajo nabaviti ali zgraditi lastne domove, so sedaj že spoznali, da jih je malo takoj srečnih, ki bi mogli dobiti domovanje ali hišo po svoji volji. Pa tudi tisti, ki dobe nekaj kar jim deloma ugaja, niso vedno zavidanja vredni — posmanjanje domov in stanovanj

kihi je pozvočilo povišanje cen in tako se pogosto pripieti, da plača kupec \$6.000 za hišo, ki je vredna komaj \$3500 ali morda še manj. Stavni material je tudi mnogo dražji kot pred vojno in cene se v tem pogledu ne bodo še tako kmalu znižale. Zato pa vladne agencije kot National Housing Agency, the Office of Price Administration in druge svarište veterane — pa tudi ostale ki si žele nabaviti lasten dom — naj bodo previdni ter naj se dobro informirajo preden kupijo kako hišo ali prično z graditvijo nove.

Veterani imajo seveda v tem pogledu posebno protekcijo, katero jim nudi takozvani "G. I. Bill of Rights", potem katerega so upravičeni do posojila s katerim si lahko nabavijo, pozdravili ali zgradijo svoj lasten dom. Obenem pa jim to tudi pomaga, da ne nasedejo kadar kupujejo svojo hišo ... preden namreč veteran vloži posojeni oziroma izposojeni denar v kako hišo, pošle veteranska uprava svojega ocenjevalca, da pregleda hišo in stavbišče, okolje, itd. Ta ocenjevalec potem določi da li je cena hiše ali posesti pametna ali pretirana. V slučaju pa, da si hoče veteran postaviti dom novo, se za gradnjo pobriga Federal Housing Administration, ki pregleda in oceni gradnjo in stavbišče, da dožene, če je dom, na katerega ima dobiti veteran posojilo, dobri in trdn zgrajen. Če pronajde, da je hiša dobro zgrajena in na dobrem kraju ali v dobrini sosedini, teden je posojilo veteranu odobreno. V slučajih pa, kjer VA ali FHA nočeta odobriti posojila, četudi bi veteran istega lahko odpela, to pomeni, da njegova posest ali hiša, ki si jo je nabavil brez nasvetja, ne predstavlja vrednost oziroma cene, ki jo je plčala ali se zavezal plačati.

Pred kratkim je načelnik urada za administracijo, Chester Bowles, v svojem govoru prekрадia navedel par mnenj izraženih z ozirom na problem domovanj. Neki veteran je postal OPA pismo v katerem je dejal da ne more dobiti niti lastnega stanovanja, da bi imel svoj naslov. Preden je šel k vojnikom je imel svojo hišo, a jo je prodal — ljudje, ki so hišo kupili, so pri volji isto prodati, toda cena je tri tisoč več nego so plačali zanjo sami. Veteran smatra to za "lakomnost", s katero bo imel opravka marsikateri veteran, ki se bo povrnil dom in si bo želel vpostaviti lasten dom. Veterani pravijo tudi, da lastniki zahtevajo od deset do petnajst tisoč dolarjev za hišo, ki so stare morda že par desetletij in vredne k večjemu pet ali šest tisoč. Mr. Bowles meni, da problem veteransov v tem pogledu ni omejen le na nje, ampak je obenem problem milijonov ameriških družin. Rešitev je v tem, da se vzdrži in ohrani določne cene in to z oziroma na gradbeni material in na hiše, ki so naprodaj, oboje namreč ni prišlo nikdar pod nadzorstvo O.P.A.

V eni zadnjih izdaj armadne publikacije "Leatherneck", ki je tiskana na Pacifiku, piše Sgt. Fred Lasswell, da je danes mnogo ljudi, ki imajo dežela na pretek, pa bi radi na

vijo svoje dolarje, potem pa se bodo cene same od sebe unešle in tisti, ki so znali držati svoj denar, bodo tedaj lahko dobili nekaj vrednega za svojo gotovino. — "Iz teka vidika vam bo veteranska uprava (V.A.) veliko pomagala — ker ne bo odobrila inflacijskih posojil. Sicer se more tudi sedaj kupiti tu in tam hišo za zmereno ceno a take prilike so tak redke kot zobje pri kokoši."

Pisma

NASI DOBIVAJO POMOC!

Da Jugoslovani in tudi Slovenci dobivajo obliko in druge stvari, ki jih pošljamo v Jugoslavijo, je najboljši dokaz pismo, ki smo ga prejeli te dni in ki ga je pisala slovenska žena iz Belokrajine, ki je prejela obliko. V obliki je našla listek neke jugoslovanske žene v Pittsburghu z njenim naslovom. In ko je prejela obliko in neno pismo, ji je takoj pisala naslednje pismo:

26. VII. 1945.
Draga tovarišica in sestra!

Sporočam Vam, da sem preko Rdečega Križa prejela Vaš dar in sem našla tudi priloženo pismo. Iz srca se Vam zahvaljujem za darilo in za vso skrb ki jo ve, naše sestre po krvni in rodu, naše drage tovarišice, posvečate nam ženam v domovini.

Borba, ki so jo bili narodi Jugoslavije, je končana. S posom lahlko rečem, da smo med doprinesle vse, kar je bilo v naši moći, da smo skupno z našimi borce, osvobodili domovino. Tisoči žena, mater in deklej je dalo svoje življenje za srečo svojega naroda, za srečo vseh jugoslovenskih narodov, za srečno bodočnost svojih potomecev. In vendar v tej krvavi, težki širiletni borbi nismo pozabili Vas drage sestre, ki ste še po svetu iskat kruha, katerega vam domovina takrat je bila poprej ni mogoča dati. Zato smo se borile, da bodo naši otroci in naši skupni, enotni domovini dobili vsaj košček kruha, da nam bo vsem skupaj Jugoslavija mama in ne načeha.

Slovenka sem, toda enako draga mi je sestra Makedonka, Srbinjka, Hrvatica, Črnomorka ali katerikoli naša državljanica. S temi mislimi pozdravljam Vas, draga tovarišica, in se Vam še enkrat zahvalim za Vaš dar: pričakujem rojstvo novega državljanca in si srčno želim, da bi imela hčerk, za to mi je darilce tako draga.

Pozdravljam Vas v svojem in v imenu vseh sester Jugoslavije z vsklikom: Živelj bratstvo vseh jugoslovenskih narodov, živelj enakopravnost Jugoslovenske žene, pod vodstvom tovariša maršala Tita, pod katerega modrim vodstvom smo si vse to priborili.

Smrt fašizmu, svoboda narodu — Petric Terezija.

PISMO IZ DOMŽAL

Cjenjeni g. urednik!

Tu pošiljam pismo, katero sem sprejel iz stare domovine, katero je bilo pisano v Domžalah. Gorenjsko, Jugoslavija. Prosim, da ga priobčite, da bo de naš narod vedel o grdih zločinah naših slovenskih morilnih fašistov in izdajalcev.

Hvala za uslogo. Ostajem Vaš — Valentin Piric.

Ridgewood, L. I.

Pismo v prepisu se glasi:

Draga Pepca Tine in družina! — Po dolgem času smo zopet dobili enkrat pošto od Vas, ki smo jo tako težko pričekovali. Mama so zelo velikokrat jokali, in rekli, da ne bodo nikdar več slišali od Vas, kako se imate, ali ste že živi in zdravi.

No pa hvala Bogu, da Vas

vredno prestavljajo. Če vam bom mogla še kaj pisati, vam bom pa drugič, potožila. — Sedaj Vas prav lepo pozdravljam, vse seveda, najbolj

RAZGLEDNIK

"SREDNJI STAN" V EVROPI

Takovani "srednji stan" v Evropi, je glasom poročil iz vseh krajev Evrope, skoraj polnoma propadel, in izginil. Inteligenco so namreč pobili nacisti na Poljskem in v jugoistočni Evropi, in v zapadni Evropi je inteligenca, kolikor jo je še ostalo, postala skrajno siromašna, kajti radi inflacije je izgubila vse premičenje, kar ga je imela pred vojno. Skratka, onih ljudi, ki so pred vojno skrbeli za to, da svet napreduje po starem načinu, sedaj ni več, dasiravno so bili zavarovani proti nezgodam in požaru ter so imeli tudi zavarovalnino za slučaj smrti in svoja lastna mala podjetja — katerih tudi ni več.

Kar je še ostalo od takozvanega "srednjega stanu", se pridružilo delavstvu in tako so tudi politični nazori evropskega prebivalstva spremnili, tako da sedaj tudi starih predvojnih političnih bojev ni več v Evropi. Po vseh evropskih deželah je tudi mednarodna politika postala bolj napredna, kajti srednji stan, ki je pred vojno prevladel v Evropi je danes zanesljiv, — in da je vodilna vlad Francija ne bo pozabila, da je imela med leti 1920—40 kar 64 — nadzorna vlad ...

"Times" v našem mestujava, da je bil po prvi svetovni vojni narod, kateri ni hotel sodelovati z ostalimi državami, kar je Francija ne bo pozabila, da je imela med leti 1920—40 kar 64 — nadzorna vlad ...

ODLOMKI . . .

"The Sun" v Baltimore, Md. upa, da bodo nova vlada Francije postala stanovitna sedaj, ko je postala napredna in levicarska, kajti Francija ne bo pozabila, da je imela med leti 1920—40 kar 64 — nadzorna vlad ...

"Times" v našem mestujava, da je bil po prvi svetovni vojni narod, kateri ni hotel sodelovati z ostalimi državami, kar je Francija ne bo pozabila, da je imela med leti 1920—40 kar 64 — nadzorna vlad ...

NAJBOLJŠI PRIJATELJ

V NESRECI VAM JE:

SLOVENSKA NARODNA PODPORA JEDNOTA

BRATSKA, DELAVSKA PODPORA USTANOVA

Sprejema možke in ženske v letih od 16. do 50, in otroke do 16. leta starosti.

Članstvo: 64,500

Premoženje: \$11,000,000.00

Za ožje informacije glede zavarovanja vprašajte lokalnega tajnika društva SNPJ

Glavni stan:

2657-59 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Borba Partizanov v Jugoslaviji

KOMUNIKACIJE RUŠIMO

Zbral in priredil: RADKO POLIČ.

(Kako so partizani delovali za nemško fronto, je pojasnjeno v knjizi pod govorjim imenom. — Op. urad.)

Izvršili so zapoved

Radio je ponesel zapoved vrhovnega komandanta v vse edinice. Minerji so posebno prisluhnili. Še drzneje so dan za dnem šli na proge. V štabih so se pričeli pripravljati načrti za večje akcije. Gremelo je pri Trstu in Gorici, pa pri Celovcu, odmed eksplozij v savski soteski kar ni mogel utihni, vsaki so iztirjali visoko gori pri Pragerskem, ob Draži do Rušja do Dravograda so razbitine ob progri vznemirjale potujoče Frice.

Pa so prišli tisti udarci, ki jih Šabbi še vedno ne morejo preboleti in ki so našim minerjem v poseben ponos. Štampetov most drugič in potem še tretjič, viadukt pri Avčah, potem kar cela baška grapa, tunel pri Lipoglavu, litijski most, pliberški most, tunnel pri Sp. Doliču. Ne, tega Šabbi ne morejo preboleti. Komaj po pravijo na enem mestu, že zleti most v zrak tam, kjer najmanj pričakujejo. Zaženejo se v ofenzivo, za hrbotom pa minerji nadaljujejo svoj posel. Slovenski minerji se ne dajo ugnati.

Slovenski minerji vestno izvršujejo povelje svojega vrhovnega komandanta maršala Tita. Hitlerjevcji pa bodo večno pomnili, da slovenske železnice in ceste niso bile nikdar njihove.

Baška grapa

Primorski partizanski kurirji so preklinali baško grapo, kadar so prenašali povelja Tolminškega na šentviško planoto. Prekoraci so moralni globoko sotesko Bače, ob kateri je speljana železnica, ki veže Jasenice preko bohinjskega predora z Gorico. Na tej progi kar mrgoli tunnelov in mostov, ki se zavarovani s stotinami bunkerjev.

Rušenje železniških objektov v baški grapi je bilo povojeno XXXI. diviziji v času velike ofenzive IX. korpusa na železnice na Primorskem. Gradnikova brigada je moral razrušiti tri mostove, ki so oddaljeni le par sto metrov drug od drugega in ki so jih čuvale utrdbe ob tunelih na obrech straneh.

Za Gradnikovec to ni bila neizvedljiva naloga. Tedaj so Gradnikovi sloveli kot najboljši minerji, bombaši in jušnati na Primorskem, saj so bili najstarejša brigada na Primorskem. V Gradnikovi brigadi so bili večinoma zvesti predani in neuklonljivi Vipavci in Kraševci. V številnih borbah na Vipavskem, Krasu, ob Soči, v Benečiji, na Dolenjskem in Notranjskem, na Jelovici in Pokljuki so se okreplili, postali so spretni, žilavi

in zanesljivi borci. Gradnikovi so se tedaj pripravili za to težko nalogu. Samo en bataljon je bil določen za te tri mostove. Drugi bataljoni so tisto noč napadali druge mostove in postojanke.

Ako si tistega popoldne zasel v Gradnikov bataljon ki se je pripravljal na razrušitev betonskih utrdb in mostov, si naletel na skupine resnih borcev. Pet partizanov in ena partizanka, to je bila skupina, ki je gnetla plastik in eksploziv 808, vdevala v zgnetene kepe detonatorje, naravnala počasi gorečo zažigalno vrvico in polnila velike torbice ob bočih. To so bili Gradnikovi specialisti bombaši. Določeni so bili za rušenje betonskih utrdb. Kolikor utrdb, toliko skupin. V gozdu je dišalo po eksplozivu. Minerji so pripravljali vreče z eksplozivom, vtrali v eksploziv poživitvene nabaje z detonatorji, upeljavali hitro gorečo in počasi gorečo vrvico.

Pod noč so skupine odšle k svojim ciljem. Spustiti se je bilo treba globoko v grapo. V temi so se bellili betonski bunkerji. Povelje je zahtevalo napad ob desetih. Prva skupina naj bi napadla utrdbo ob južnem tunnelu, jer so se ugnedili fašisti. Ob utrdbi je bil želen, 20 metrov dolg most, speljan naravnost v tunnel. Druga skupina je morala opraviti z utrdbo pri severnem tunnelu, kjer je bil prav tak 15 metrov dolg most. Na sredini je bil trejeti, 25 metrov dolg most, ki so ga vzeli na piko minerji.

Točno ob desetih je nadjužno utrdbo zatrepetal komaj viden plamenček. Bombaš je vrgal zažigalno vrvico dvekiloksi bombe ter jo zagnal z visoke skale na strop utrdbe. Močna eksplozija je razgibalata dolino, zaregljale so strojnike in takoj nato se je razlegel zopet v tunnelu. Dve vdolbine nista eksplodirali. Vrvica se je pretregala. Se enkrat!

Dim se počasi razkadi. V stropu tunela se pokaže nebo in prva jutranja svetloba obsežne ruševine. Obrazi minerjev so zakajeni kot obrazi dimnikarjev.

Čez čas so prinesli šabki časopisi oglas, da dobijo bogato nagradno, kdor javi ime minerja, ki je porušil predor pri Lipoglavu. Marjan je vestno prečital oglas in se zadovoljno nesmehnil.

(France Kosmat)

Poganjek

Povelje je bilo kratek; posruti predalčni železniški most med Kresnicami in Litijo. Na pot je bilo treba iti takoj. Minerski bataljon XV. divizije je bil utrujen, saj se je komaj vrnil od Grosuplja, kjer so mine vzele šabkom veselje do obnovne proge Grosuplje — Kočevje.

Jesenski dnevi so bili krasni. Od daleč je blestel Triglav in Kamniške planine so bile čisto blizu. Na Poljanah so minerji pripravljali mine. Razstreliva ni bilo treba pariti s kromom; kar na soncu se je tako ogrelo, da so ga lahko gnetli. Na detonatorske vrvice so nanizali poživilne naboje in jih obložili z železimi kepmi 808.

V noči pred akcijo so briguje prekoračile "mejo". Podolne je bilo v se pripravljeno. Okoli mosta se je stisnil obroč. Na tej strani Save XV., na oni strani XIV. divizija. Sonce je prijetno grelo in boriči so polegli po resju in mahu. Po nočnem pohodu se tako

Gradnikovi vzpenjali v breg in njihovi vriski so odmevali po baški grapi.

(Generalmajor Lado Ambrožič)

Lipoglav

Dolga kolona se izgublja v večerne megle, iz katerih ne prestano rosi. Na spolzkih poteh podrseva. Ponekod sega blato do kolen. Kolona se neslišno spusti preko ceste. V dolini leno mežika nekaj luči v temo. Železnica.

Patrole se vrnejo: nič posibnega. Štab še enkrat pregleda načrt. Pred hišami se čete urejajo in drobne lučke v rokah komandirjev šwigajo sem in tja.

"Marjan, je minerska četa pripravljena?" Marjan je mlad deček, a že star borec. Niti šestnajst let še nima, pa je že oficir, čin zastavnika ima, komandir čete je in najboljši miner. Majhne postave je, živih oči, šibak glas ima, a pri tovarših ima ugled in uživa spoštovanje.

Cete krejajo, vsaka v svojo smer. Po blatni poti navzvod, pa malo čez travnike in že pri železnicu. Vodič, korajen deček, neopazno pripelje četo in minerje v bližino predora.

Klic — "Halt!" preseka tisočno. Poročnik Viktor pa že pošle rafal. Javkajoči glasovi iz tunela povedo, da je strazar ranjen. Hip nato ga razrožijo in kmalu je v rokah še drugi, ki se je stiskal v luknji.

"Zdaj pa brž!" ukazuje Marjan. Od postojanke se začujejo streli. Tudi tam so se že spoprijeli. — Eksploziv je bil kmalu pripravljen in napolnil so vdolbine do vrha. Marjan je še poslednjici vse vestno pregledal in potem se je razlegel po tunelu njegov glas: "V zaklone!" Komaj so bili zunaj in so se stisnili v jarku, se je dvignil in predora visok oznenjeno gejzir. Potem je padilo daleč naokoli kot bi kdo streljal fižol iz peharja.

Marjan in Viktor sta takoj zopet v tunelu. Dve vdolbine nista eksplodirali. Vrvica se je pretregala. Se enkrat!

Dim se počasi razkadi. V stropu tunela se pokaže nebo in prva jutranja svetloba obsežne ruševine. Obrazi minerjev so zakajeni kot obrazi dimnikarjev.

* * *

Čez čas so prinesli šabki časopisi oglas, da dobijo bogato nagradno, kdor javi ime minerja, ki je porušil predor pri Lipoglavu. Marjan je vestno prečital oglas in se zadovoljno nesmehnil.

(France Kosmat)

Poganjek

Povelje je bilo kratek; posruti predalčni železniški most med Kresnicami in Litijo. Na pot je bilo treba iti takoj. Minerski bataljon XV. divizije je bil utrujen, saj se je komaj vrnil od Grosuplja, kjer so mine vzele šabkom veselje do obnovne proge Grosuplje — Kočevje.

Jesenski dnevi so bili krasni. Od daleč je blestel Triglav in Kamniške planine so bile čisto blizu. Na Poljanah so minerji pripravljali mine. Razstreliva ni bilo treba pariti s kromom; kar na soncu se je tako ogrelo, da so ga lahko gnetli. Na detonatorske vrvice so nanizali poživilne naboje in jih obložili z železimi kepmi 808.

V noči pred akcijo so briguje prekoračile "mejo". Podolne je bilo v se pripravljeno. Okoli mosta se je stisnil obroč. Na tej strani Save XV., na oni strani XIV. divizija. Sonce je prijetno grelo in boriči so polegli po resju in mahu. Po nočnem pohodu se tako

ISČETA SE:

JOHAN HABJAN (po domači Rodetov) ter TINE HABJAN, rojena v Stobu pri Domžalah. Svoj čas sta se nahajala v Detroitu, Michigan. Javita naj se svojemu bratu in bratrancu: Mike Habjan, 71-53 — 69th St., Glendale 27, L. J., N. Y. 11:23

HELP WANTED :: ŽENSKO DELO

OPERATORS

Wanted on SINGER MACHINES — Also OPERATORS for DOUBLE NEEDLE, OFF THE ARM Must be experienced — Pleasant working conditions: 5 day week. Apply: QUEEN MARY TOGS 19 WEST 21st ST., 9th floor, N. Y. C. (224-226)

S P L O S N A

HIŠNA DELAVKA DRUGA POMOČ DRŽANA LASTNA SOBA IN KOPALNICA Poklicite SC 4-2324 ob junih med 9 — 12 uro (224-230)

O P E R A T O R S

Experienced on Gloves, also Thimbleriggers, inserters, closer's on whip stitch and Singer Machines. — GIRL to act as Forelady over operator's, must be experienced on leather finger gloves. Good salary, permanent position. Pleasant working conditions. — Apply: TRU-LINE MFG. CO., 21 East 23rd St., N. Y. C. or call OR 4-1194, Ask for Miss WIENER. (224-230)

DRAPERS

EXPERIENCED

THEATRICAL WORK ATTRACTIVE SALARY

37½ hour week plus overtime if desired.

SEE MISS VIOLA

EAVES COSTUME

151 West 46th ST., N. Y. C. (6th floor) (224-230)

FILE CLERKS

5 DAY WEEK SALARY OPEN

ACCIDENT & CASUALTY INS. CO. 111 JOHN STREET N. Y. C. MR. KELLY (223-229)

GIRLS

ZIG-ZAG — DOUBLE NEEDLE OPERATORS & EXAMINERS

CAN EARN TOP SALARY 37½ Hours per Week — Pleasant Surroundings

BOW-KNOT BRASSIERE 49 EAST 21st ST., N. Y. C. (224-230)

FILE CLERKS

5 DAY WEEK SALARY OPEN

ACCIDENT & CASUALTY INS. CO. 111 JOHN STREET N. Y. C. MR. KELLY (223-229)

KITCHEN HELPERS

PLEASANT WORKING CONDITIONS AT AIRPORT

MODERN EQUIPMENT

Advancement Opportunities

Apply 9—12 Monday Thru Friday

TRANSCONTINENTAL & WESTERN AIR INC. HANGAR No. 6 LA GUARDIA FIELD, NEW YORK (221-227)

New Jersey ::

(FEMALE HELP WANTED)

OPERATORS TO WORK ON SAMPLE COTTON DRESSES

Good Pay: Steady Work: Pleasant Working Conditions

APPLY NOW — DON'T WAIT

451 COMMUNIPAW AVE. JERSEY CITY, N. J. (Top Floor) (225-227)

Operators

Experienced on SINGER, SINGLE NEEDLE MACHINES

Steady Work with Paid Vacations

Free Insurance. Music while you work.

DON'T WAIT — APPLY NOW

LOUSOME GLOVE CO.

309 Mulberry St., NEWARK, N. J. (225-231)

OPERATOR WANTED

TO SEW PIECES

Apply now

6115 BROADWAY

WEST NEW YORK, N. J.

Telephone UNION 7-3348 (224-230)

PRESSERS

NEEDED IMMEDIATELY

EXPERIENCE NOT NECESSARY

Good pay: Steady work: Pleasant working conditions. Apply at once.

6112 JOHNSON PLACE

Second Floor, Park Ave and 61st St.

WEST NEW YORK, N. J. (224-230)

GIRLS

FOR LIGHT FACTORY WORK

EXPERIENCE NOT NECESSARY

Good pay — Steady work — Pleasant working conditions.

IGRALEC

IZ SPOMINOV MLAĐENIČA

Ruski spisal
F. M.
DOSTOJEVSKI

ROMAN

"No, daj mi sedaj mojih petdesetisoč francov!"

"Pavlina, že zopet, zopet?" sem rekel.

"Ali si se premislil? Ha, ha, ha! Nemar ti je celo žal!"

Petindvajsetisoč forintov, odštetil včeraj, je ležalo na mizi: vzel sem jih in je dal,

"Torej so sedaj moji? Kaj ne, kaj ne?" me je vpraševala srdito in držala denar v rokah.

"Da, saj so bili itak vedno tvoji!" sem rekel.

"Tu jih imas, tvojih petdesetisoč francov!"

Zamahnila je in mi jih zalučala v obraz. Zavitek me je bolno udaril v obraz in se raztesel po tleh. Dovršivši to, je Pavlina stekla iz sobe.

Vem, da ono minuto prav gotovo ni bila pri zdravi pameti, dasi ne pojnim te hipne blaznosti. Sicer pa je še vedno bolna, dasi je že mesece potekel. Kaj je bilo vrok temu stanju in zlasti temu nastopu? Mari razjašnjeni ponos?

Ali obup radi tega, da je prišla k meni? Nemara se jej je zazdelo, da se baham s svojo

Bilo je še rano; Astlej ni še vsprejemal. Ko pa je izvedel, da sem jaz, je prišel na hodnik, obstal pred menoj ter je, molče ustremiši nam svoj svinečni pogled, čakal, kaj povem. — Vprašal sem po Pavlini.

"Bolna je!" je odvrnil, kakor preje, zroc me ne prestane, ne da bi odstranil z mene oči.

"Torej je res pri vas?"

"O, da! Pri meni!"

"Ker pa vi . . . Torej jo hočete obdržati pri sebi?"

"O, da! Hočem!"

"Mr. Astlej, to izzove in provzroči škandal. To ne sme biti. Vrhu tega pa je še resno bolna! Ali niste opazili tega?"

"O, da! Opazil sem vam že rekel, da je bolna. Ako bi ne bila bolna, ne bila bi pri vas vso noč."

"Torej tudi to veste?"

"Vem. Šla je včeraj semkaj in jaz bi jo odpeljal k svoji sorodnicu; a ker je bila bolna, se je zmotila in prišla k vam."

"Glejte, glejte! No, čestitam vam, Mr. Astlej! Čakajte! Domislili ste me nečasa. Ali niste stali vi pri nas vso noč pod oknom? Miss Pavlina mi je vso noč pravila, naj odprom okno in pogledam, da-li ne stojite vi pod oknom, in se je silno smejala."

"Res? Ne, nisem stal pod oknom, ampak čakal sem v koridoru in sem hodil okoli."

"Toda zdraviti jo je treta, Mr. Astlej."

"O, da! Poklical sem že zdravnika in, ako unire, mi boste dajali račun za njeno smrт!"

Ostrmel sem.

"Toda, mister Astlej, kaj naj pomenja to?"

"Ali je res, da ste priigrali včeraj dvestotišč tolarjev?"

"Samo totisoč forintov."

"Nu, vidite! Odpotujte torej danes zjutraj v Pariz!"

"Zakaj?"

"Vsi Rusi, ki imajo denar, potujejo v Pariz!" mi je razložil z glasom in izrazom, kakor da bi čital to iz njige.

"Kaj naj delam poleti v Parizu? Jaz jo ljubim, Mr. Astlej; sami veste."

"Res? Jaz sem nasprotno prepričan, da ne. Poleg tega pa zataigrate, ako ostanete tu, vse in ne boste imeli, s čim bi se peljali v Pariz. Pa z Bogom, docela sem uverjen, da še danes odpotujete v Pariz."

"Dobro, z Bogom! Toda v Pariz ne pojdem. Pomislite, mister Astlej, na to, kaj bo sedaj pri nas! Skratka: general . . . in sedaj ta doodek z miss Pavlino, — saj to se raznese po vsem mestu!"

"Da, po vsem mestu! General, menim, niti ne misli na to in mu tega ni mari. Tudi ima miss Pavlina popolno pravo, da biva, kjer hoče. Gleda rodbine je možno zanesljivo reči, da ta rodbina več ne obstoji."

Šel sem in se smejal čudni uverjenosti tega Angleža, da pojdem v Pariz. "Toda, aka umre Pavlina, me ustreli v dvoboju," sem si mislil, — "to bi bilo še preiskav!" Bogni, da mi je bilo žal za Pavlino, toda ravno tisti trenutek, ko sem se dotaknil včeraj igralne mize in začel grabiti kupe denarja, je stopila moja ljubezen v ozadje. To pravim sedaj; tedaj si nisem bil tega še popolnoma svet. Mar sem res pravi igralec in ali sem res . . . tako čudno ljubil Pavlino? . . .

(Dalje prihodnjič.)

IZ MINNEOSATE

Hibbing, Minn. — Na železničnem okrožju se rudarjem obeztajo brezplačne počitnice ali brezposelnost. Skoraj vse družbe so že prenehale z obratovanjem odprtih rudnikov. — Dne 10. novembra sta se poročila Don Pipan in Fanny Pogorelc.

JOHN PIRIH UMRL

Slovan, Pa. — Dne 18. okt. je po dolgi bolezni umrl John Pirih, ki je živel na dve milij oddaljeni farmi. Star je bil 61 let in doma iz Šentvidske gore pri Idriji. Zapošča ženo, tri sinove in štiri hčere.

:: PAKETI ZA SLOVENIJO ::

NAJVEČJA IZBIRA VOLNENEGA BLAGA V NEW YORKU ZA MOŠKE SUKNJE IN OBLEKE.

OBLEKE — Potem tudi PREDIVO ZA PLESTI

ADOLPH DIAMOND WOOLENS

122 ORCHARD ST., NEW YORK CITY — Tel. ORchard 4-3813-3814

Sprejemamo tudi naročila izven mesta.

(223-224)

:: PAKETI ZA SLOVENIJO ::

VOLNENO BLAGO ZA SLOVENIJO

NAJVEČJA IZBIRA VOLNENEGA BLAGA V NEW YORKU ZA MOŠKE SUKNJE IN OBLEKE.

— SVILENO BLAGO ZA ŽENSKE

OBLEKE — Potem tudi PREDIVO ZA PLESTI

ADOLPH DIAMOND WOOLENS

122 ORCHARD ST., NEW YORK CITY — Tel. ORchard 4-3813-3814

Sprejemamo tudi naročila izven mesta.

(223-224)

Na Moravskem

Ljubljana 31. avg. 1945.

Ce se ustavimo na Štanci-Lazih, v majhni vasi na grebenu hribovja Murovica in Los, nam pogled obstane na čudočito lepi pokrajini. V globoki in ozki dolini na naši južni strani teče Sava in se izgublja v dolino proti Litiji. Na severni strani pod vzmožjem hribov pa leži široka moravska dolina z belimi cestami in vasmi. Na drugi strani moravske, doline pa se dviga kopasta Limbarska gora in še delj v ozadju Menina planina in Kamniške planine.

Murovica, Moravska dolina Limbarska gora in Menina — koliko borb oziroma spominovanje je navezano na ta imena! če bi spregovorili gozdovi na Murovici, bi govorili o vseh tisočih šabov, ki so preko moravske doline konec avgusta 1943 navalili na Šlandrovo brigado, da bi jo razbito potisnili v Savo — takoj ob njeni ustanovitvi. Govorili pa bi tudi gozdovi pri Sv. Trojici pri Moravčah, odkoder je Šlandrova brigada obenem z Zidanškovo v poletju 1944 pregnala tisočgosto tolpo sovražnikov in jo — v paničnem begu — zasledovala prav do velike ceste pri Dobu. O neštivilnih borbah bi govorile požagane vasi na pobočju moravških hribov. Sledovi borb so vodili tudi v dolino. Mnogo je uničenega. V samem trgu Moravče so porušene vse večje stavbe.

Veliko gorja je šlo v preteklih letih preko naše Slovenije, toda težko bi našli kje košček slovenske zemlje, kjer bi ljudstvo od vsega početka in bolj složno stalo na strani svojih borcev! — Tudi osvoboje na je bila Moravska več kot pol leta vse do decembra 1944 ko je sovražnik v zadnjem navdušil preplavljal naše kraje. To da spremeniti ni mogel ničesar. Moravska dolina je odigrala vlogo prvega podpornika osvobodilnega gibanja na vsem območju med Savo in Menino planino in Kamniškimi planinami! — In moravska dolina je vstala v svobodo.

S svojimi grozodejstvji je sovražnik pričel tod v poletju 1942. Iсти dan so vzplapolale tri vasi — Hrastnik pri Moravčah ter Koreno in Gradišče onstran velike ceste. Sovražnik je požgal zive vse moške, ki so mu prišli v roke: v Hrastniku 9. v Korenu okrog 20. Toda ljudstvo ni klonilo. S svojih položajev pa je moral pričeti umikati sovražnik sam. Zaradi naših borcev in zavednega ljudstva se ni več počutil varnega v raznih postojankah v dolini. Zakopavati se je začel v samem trgu Moravče. — Toda tudi od tam se ni upaven. Vsak miglaj sovražnika je ljudstvo izdalо partizanom. Polni vozovi in košči daril, katere je m ladina pripravila svojim borcem od vseh prilika, so dokaz čustev našega ljudstva.

Začetek marca 1944 je Šlandrova brigada obenem s Tomšičevim strila sovražne postojanke v Moravčah samih. Odatile je bila dolina svobodnejša. — Neštetokrat je sovražnik poskušil z vdori, ropal je in požigal; toda naši borce so jim pripravljali usodo paničnega bega s Sv. Trojico in ob drugi priliki usodo kupov sovražnih mrtevcev pod Limbarsko goro. Takrat je sovražnik imenoval to dolino "moravska republika".

Dobite pri Knjigarni Slovenic Publishing Co., 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

(223-224)

FOREIGN EXCHANGE MI POSILJAMO VAŠE POŠILJKE ZA PRAZNICE SORODNIKOM IN PRIJATELJEM V VSE DELE SVETA potom American Express Company

Branch No. 6 of Caragol-Clark & Co. I sprejemajo 25funtne Darilne pakete, zavarovane do \$25.00 za ITALIJO, POLJSKO, ČEŠKO-SLOVAŠKO, in FRANCIO

Za informacije poklicite ali pišite na: Edzwicks 3-6200

Joseph Perillo, Mgr. 4545 — 3rd AVENUE Near 183rd Street "L" Station BRONX 57, NEW YORK

(223-224)

GIVE MORE THAN THANKS

★ ★ ★

NEW YORK NATIONAL WAR FUND

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK Knjiga daje poljubna navodila kako postati ameriški državljan (v slovenščini) Cena 50 centov

Dobite pri Knjigarni Slovenic Publishing Co., 216 West 18th Street, New York 11, N. Y.

(223-224)

ARTISTS Male or Female — Experienced Hand Floral & Design Painting on GLASS and CHINA — \$45. 5 day week. Chance for Advancement. — BEN RATNER 56th ST. & FLUSHING AVE., MASPETH, L. I.

(223-224)

ARTISTS Male or Female — Experienced Hand Floral & Design Painting on GLASS and CHINA — \$45. 5 day week. Chance for Advancement. — BEN RATNER 56th ST. & FLUSHING AVE., MASPETH, L. I.

(223-224)

ARTISTS Male or Female — Experienced Hand Floral & Design Painting on GLASS and CHINA — \$45. 5 day week. Chance for Advancement. — BEN RATNER 56th ST. & FLUSHING AVE., MASPETH, L. I.

(223-224)

ARTISTS Male or Female — Experienced Hand Floral & Design Painting on GLASS and CHINA — \$45. 5 day week. Chance for Advancement. — BEN RATNER 56th ST. & FLUSHING AVE., MASPETH, L. I.

(223-224)

ARTISTS Male or Female — Experienced Hand Floral & Design Painting on GLASS and CHINA — \$45. 5 day week. Chance for Advancement. — BEN RATNER 56th ST. & FLUSHING AVE., MASPETH, L. I.

(223-224)

ARTISTS Male or Female — Experienced Hand Floral & Design Painting on GLASS and CHINA — \$45. 5 day week. Chance for Advancement. — BEN RATNER 56th ST. & FLUSHING AVE., MASPETH, L. I.

(223-224)

ARTISTS Male or Female — Experienced Hand Floral & Design Painting on GLASS and CHINA — \$45. 5 day week. Chance for Advancement. — BEN RATNER 56th ST. & FLUSHING AVE., MASPETH, L. I.

(223-224)

ARTISTS Male or Female — Experienced Hand Floral & Design Painting on GLASS and CHINA — \$45. 5 day week. Chance for Advancement. — BEN RATNER 56th ST. & FLUSHING AVE., MASPETH, L. I.

(223-224)

ARTISTS Male or Female — Experienced Hand Floral & Design Painting on GLASS and CHINA — \$45. 5 day week. Chance for Advancement. — BEN RATNER 56th ST. & FLUSHING AVE., MASPETH, L. I.

(223-224)

ARTISTS Male or Female — Experienced Hand Floral & Design Painting on GLASS and CHINA — \$45. 5 day week. Chance for Advancement. — BEN RATNER 56th ST. & FLUSHING AVE., MASPETH, L. I.

(223-224)

ARTISTS Male or Female — Experienced Hand Floral & Design Painting on GLASS and CHINA — \$45. 5 day week. Chance for Advancement. — BEN RATNER 56th ST. & FLUSHING AVE., MASPETH, L. I.

(223-224)

ARTISTS Male or Female — Experienced Hand Floral & Design Painting on GLASS and CHINA — \$45. 5 day week. Chance for Advancement. — BEN RATNER 56th ST. & FLUSHING AVE., MASPETH, L. I.

(2